

Nader onderzoek steenuil en kleine marterachtigen

Uitbreiding bedrijventerrein De Stroet te Lunteren

In opdracht van: Bouwbedrijf NAP

5 maart 2020

Colofon

© 2020 Laneco / Bouwbedrijf NAP

Tekst en samenstelling: R. Eversteijn (ecoloog)

Controle: D. van der Veen (senior ecoloog)

Projectnummer: 121.18.05

In opdracht van: Bouwbedrijf NAP

Wijze van citeren: Eversteijn, R., 2020. *Nader onderzoek steenuil en kleine marterachtigen uitbreiding bedrijventerrein De Stroet te Lunteren*. Laneco, Ede.

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologisch advies en onderzoek.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco. Noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	SOORTENBESCHERMING	7
3	SOORTBESCHRIJVING	9
3.1	VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATS	9
3.2	KLEINE MARTERACHTIGEN	9
4	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	11
4.1	ONDERZOEKSVRAAG	11
4.2	ONDERZOEKSMETHODIEK	11
4.3	ONDERZOEKSRONDES	13
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	14
5.1	STEENUIL	14
5.2	KLEINE MARTERACHTIGEN	14
5.3	OVERIGE WAARNEMINGEN	15
6	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	17
6.1	STEENUIL	17
6.2	KLEINE MARTERACHTIGEN	17
6.3	OVERIGE SOORTEN	17
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST	19
BIJLAGE 2	KAARTEN	20

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In 2018 is door Laneco onderzoek gedaan naar de uitbreiding van het bedrijventerrein De Stroet IV-A in het agrarisch gebied ten oosten van het bestaande bedrijventerrein te Lunteren. In 2019 kwam het verzoek om ook een verdere uitbreiding van het bedrijventerrein te onderzoeken; De Stroet IV-B.

Tijdens de in juli 2018 uitgevoerde quick scan flora en fauna (Roelofs, 2018) is geconstateerd dat de bebouwing binnen het plangebied mogelijk een functie heeft als verblijfplaats voor huismus, kerkuil en/of gebouwbewonende vleermuizen. Daarnaast is in het gemeentelijke deel van het plangebied (het zuidelijke deel) een burcht aangetroffen, die mogelijk actief door een das in gebruik is. Laneco is gevraagd om nader onderzoek te verrichten naar het gebruik van het plangebied door bovengenoemde soorten.

Met de vergroting van het gebied in 2019 is de liggende quick scan uitgebreid en is de uitbreiding in de toetsing meegenomen (Luijten, 2019). In aanvulling op het in 2019 uitgevoerde nader ecologisch onderzoek naar das, huismus, kerkuil en vleermuizen (Luijten, 2019), is ook nader onderzoek naar de steenuil in fase IV-B geadviseerd. Laneco heeft dit onderzoek naar steenuil in 2019 uitgevoerd.

Omdat ondertussen middels een provinciaal besluit ook kleine marterachtigen in Gelderland als beschermde soorten in de Wet natuurbescherming zijn opgenomen, heeft Laneco in 2019 het gehele plangebied ook onderzocht op de aanwezigheid van kleine marterachtigen.

Deze rapportage beschrijft de resultaten van dit aanvullende ecologisch onderzoek uit 2019 naar steenuil en kleine marterachtigen.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

De weides in het plangebied zijn deels omzoomd door opgaande elzen, die deels als knotboom en deels als hakhout worden beheerd. Ongeveer 90% van de graslanden wordt intensief bemest en begraasd, maar een klein deel wordt minder intensief beheerd. Eén hoek is deels verwilderd en begroeid met groepjes jonge eiken en brandnetel.

Indrukken van het plangebied (foto's: Laneco).

Binnen het plangebied is de sloop van de bebouwing, de kap van bomen en singels en de bebouwing van de gronden voorgenomen. Het plangebied, inclusief het weiland, wordt gebruikt voor uitbreiding van het bedrijventerrein 'De Stroet'. Tevens komt er in het plangebied een nieuwe ontsluiting naar dit bedrijventerrein.

2 SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast. Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage I

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- *Soorten van de Vogelrichtlijn:*
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- *Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:*
Dit zijn alle soorten in onderdeel A van bijlage IV van de Habitatrichtlijn inclusief bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- *Nationaal beschermde soorten:*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Een project kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming wanneer een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats.
- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van de Vogelrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Wanneer de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is.
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten geldt:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming schrijft voor dat we nadelige gevolgen voor inheemse planten en dieren moeten voorkomen – of ze nu beschermd zijn of niet – en zorgvuldig met onze omgeving om moeten gaan. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

3 SOORTBESCHRIJVING

3.1 VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATS

Alle vogels zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (Artikel 3.1/3.2 Wet natuurbescherming en Vogelrichtlijn). Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe versterking van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Wet natuurbescherming. De lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd.

Steenuil

De steenuil is de kleinste uilensoort van Nederland. Zijn territorium omvat over het algemeen maar enkele hectares, en in het broedseizoen worden de meeste prooien binnen 200 meter rond de nestplaats verzameld. De steenuil maakt jaarrond gebruik van zijn territorium en nestplaats en is een typische bewoner van kleinschalige erven en cultuurlandschappen. Het gaat bij onderzoek niet alleen om de aanwezigheid van de steenuil in het plangebied, maar ook om de aanwezigheid van andere territoria in de omgeving; dit om na te gaan of er voldoende alternatieven zijn voor eventueel in het plangebied aanwezig steenuilenparen.

3.2 KLEINE MARTERACHTIGEN

Kleine marterachtigen zijn alleseters, die leven van kleine dieren, eieren, insecten en vruchten. Ze leven in kleinschalige landschappen en verplaatsen zich veelal langs lijnvormige elementen. Ze zijn over het algemeen nachttactief, maar een soort als wezel wordt ook wel overdag waargenomen. De grootte van het leefgebied varieert van één tot enkele hectares; waarbij de grootte mede afhankelijk is van het voedselaanbod.

Van de in Nederland levende kleine marterachtigen is de laatste jaren de trend wat onzeker, maar verwacht wordt dat deze soorten door intensivering vrij sterk achteruit zijn gegaan in aantal en verspreiding. Tot de groep kleine marterachtigen behoren in Nederland de soorten bunzing, hermelijn en wezel.

Kleine marterachtigen zijn per maart 2019 onder de provinciale verordening van Gelderland beschermd onder de Wet natuurbescherming (paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming).

4 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

4.1 ONDERZOEKSVRAAG

Doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft voor jaarrond beschermde nesten van steenuil en/of kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel). Als effecten op deze beschermde soort(en) zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor de ingreep worden aangevraagd.

4.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.2.1 *Steenuil*

Het onderzoek naar steenuilen is uitgevoerd in de avonduren, wanneer uilen actief worden. Het onderzoek is middels verschillende methoden uitgevoerd:

- Op drie avonden in de periode februari tot eind april, wanneer steenuilen territoriaal gedrag vertonen, is door het afspelen van territoriumgeluiden de steenuil gestimuleerd om zijn aanwezigheid kenbaar te maken;
- Er is tijdens de veldbezoeken gelet op foeragerende uilen;
- Het plangebied is onderzocht (de potentieel geschikte verblijfslocaties) op kalksporen en braakballen die typisch zijn voor steenuilen.

De onderzoeksmethode voor steenuil is uitgevoerd conform de onderzoeksmethode zoals beschreven in de inventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (2017).

4.2.2 *Kleine marterachtigen*

Er zijn voor dit onderzoek twee onderzoeksmethoden gebruikt om de aan- of afwezigheid van kleine marterachtigen in beeld te brengen in lijn met de onderzoeksmethode in de Handreiking Kleine Marterachtigen van de Zoogdiervereniging en de provincie Noord Brabant (Bouwens, 2017). Voor de verschillende soorten (bunzing, hermelijn en wezel) zijn verschillende methoden succesvol gebleken. Zie bijlage 2 voor de onderzoekopstelling in het veld. Het onderzoek is zes weken lang uitgevoerd in periode juli tot en met oktober 2019. De Marterboxen en cameravallen zijn tussentijds gecontroleerd en verplaatst om de trefkans te vergroten. Tijdens de controles zijn de batterijen in de camera's vervangen en zijn de SD-kaarten gecontroleerd en daar waar nodig vervangen.

Marterbox

Er zijn twee Marterboxen met cameraval geplaatst om de aanwezigheid van vooral wezel en hermelijn te onderzoeken, waarvoor deze onderzoeksmethode succesvol is. Voor

bunzing werkt deze methode ook, maar kan niet als uitsluitende methode worden gebruikt. Daardoor is er ook gebruik gemaakt van cameravallen. Bij het onderzoek is geen gebruik gemaakt van lokmiddelen.

Cameraval

Er zijn twee wildcamera's langs lijnvormige elementen geplaatst, die door kleine marterachtigen als oriëntatie gebruikt kunnen worden. Deze lijnelementen zijn geschikt voor kleine marterachtigen door de goede dekking die uit bomen met lage struiken bestaat.

Eén van de lijnelementen waarlangs de cameravallen zijn geplaatst.

4.3 ONDERZOEKSRONDES

Steenuil

Datum	Soort	personen	Windkracht (Bft)	Temperatuur	Bijzonderheden
25-07-2019	Steenuil	2	0-1	5	Half bewolkt
06-08-2019	Steenuil	2	1-2	11	Bewolkt
20-08-2019	Steenuil	1	1-2	13	Half bewolkt

Kleine marterachtigen

Datum	Soort	Periode	Bijzonderheden
25-07-2019	Kleine marterachtigen	n.v.t.	Inrichten, opstellen
06-08-2019	Kleine marterachtigen	25-07 t/m 06-08-2019	Controle, uitlezen en verplaatsen
20-08-2019	Kleine marterachtigen	06-08 t/m 20-08-2019	Controle, uitlezen en verplaatsen
02-10-2019	Kleine marterachtigen	20-08 t/m 02-10-2019	Controle, uitlezen en opruimen
2-3-2020	Das		Controle ecooloog gemeente Ede

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 STEENUIL

Bij de drie onderzoeksrondes naar steenuil zijn alleen tijdens de eerste ronde waarnemingen gedaan van steenuil. Deze is roepend vanuit de hooischuur binnen het onderzoeksgebied gehoord. Ook zijn er in de schuren op het terrein sporen (braakballen en kalksporen) gevonden die op de aanwezigheid van steenuil duiden. Deze verblijfplaats is al eerder vastgesteld tijdens het veldbezoek voor de quick scan van Laneco (Roelofs, 2018).

Ruim buiten het onderzoeksgebied is een roepende steenuil waargenomen. Gezien de afstand tot de verblijfplaats van de steenuil binnen het plangebied en de grootte van het territorium van steenuil gaat het hier om een ander individu/paar.

5.2 KLEINE MARTERACHTIGEN

Uitzetten camera's en marterboxen

Op 25 juli 2019 is het onderzoeksgebied bezocht om de cameravallen en marterboxen te plaatsen.

Eerste controle

Op 6 augustus 2019, 12 dagen na plaatsing van de onderzoekopstellingen, is de locatie bezocht om de materialen te controleren. Op de wildcamera's zijn waarnemingen gedaan van das. Op de camera's in de marterboxen zijn opnames gemaakt van algemene muizensoorten als bosmuis en veldmuis. Ook is een opname van een buizerd gemaakt.

Tweede controle

Tijdens deze controle op 20 augustus 2019 is door de cameravallen opnieuw das vastgelegd. Verder zijn er algemene muizensoorten en vogels als fazant, gaai en merel waargenomen.

Derde controle

De laatste controle vond op 2 oktober 2019 plaats. Tijdens deze controle is opnieuw das waargenomen. Verder zijn er opnames gemaakt van koeien en algemene vogelsoorten als ekster en gaai.

Samengevat

Er zijn geen waarnemingen gedaan van kleine marterachtigen in het plangebied de Stroet IV; deelfasen 1 en 2.

Eén van de opnames van das (foto's Laneco).

5.3 OVERIGE WAARNEMINGEN

Das

In de opnames die gemaakt zijn tijdens het onderzoek naar kleine marterachtigen zijn waarnemingen van das gedaan. Het onderzoeksgebied is een belangrijk onderdeel van het leefgebied van das. Uit opnames die gemaakt zijn in 2018 bleek dat de dassenburcht in het onderzoeksgebied in gebruik was genomen door een vossenfamilie. Gezien de activiteiten en de hoeveelheid waarnemingen van das op de camera's kan worden geconcludeerd dat de dassenburcht inmiddels weer door das in gebruik is genomen. Zowel de oude burcht in het bosje (1 pijp) als een nieuwe vluchtpijp in een tijdelijke grondwal waren recent belopen. Ook elders bleek een oude dassenpijp in fase 2 aanwezig, die was niet in gebruik.

Tijdens een controle op 2 maart 2020 bleek na het onderzoek in de zomer van 2019 de dassenpopulatie verder uitgebreid. Er waren in het braakliggende bosje 5 vers uitgegraven pij[en aanwezig. Gezien de wat beperkte sporen van das op het omliggende perceel wordt het aantal op maximaal 3-4 exemplaren geschat. Het kan gaan op een nieuwvestiging van een familiebuicht. In maat 2020 was de vluchtpijp in de tijdelijke grondhoop niet belopen; evenals de vluchtp in het bosje in fase 2.

Aangezien de onderzoeksmethode voor das aansluit bij de methode voor bunzing (één van de kleine marterachtigen)

Sperwer

In de uiterste zuidelijke hoek van het plangebied is een sperwernest aangetroffen. Op het nest is een sperwerouder met jongen waargenomen.

Op één van de opnames is een buizerd waargenomen. Aangezien het om een enkele waarneming gaat zal het gebied geen essentieel onderdeel vormen van het leefgebied voor deze soort. Er zijn geen buizerdnesten in het onderzoeksgebied waargenomen. Wel zijn in het bosje in fase 2 twee oude roofvogelnesten aanwezig; deze waren in 2019 niet in gebruik. Mogelijk zijn het sperwernesten van voorgaande jaren; van sperwer is bekend dat hij vrijwel jaarlijks wisselt van nestplaats.

6 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

In het agrarisch gebied ten oosten van bedrijventerrein 'De Stroet' te Lunteren is een uitbreiding voorzien. Binnen dit plangebied is de sloop van de bebouwing voorgenomen. Het plangebied, inclusief het weiland, wordt gebruikt voor uitbreiding van het bedrijventerrein 'De Stroet'. Tevens komt er in het plangebied een nieuwe ontsluiting naar dit bedrijventerrein. Mogelijk worden ook de bomen in het plangebied gekapt. Bij een verkennend onderzoek is geconcludeerd dat het gebied mogelijk van belang is als vaste rust- en/of voortplantingsverblijfplaats voor das, huismus, kerkuil en vleermuizen. Omdat ondertussen middels een provinciaal besluit ook kleine marterachtigen in Gelderland als beschermde soorten in de Wet natuurbescherming zijn opgenomen, is het gehele plangebied ook onderzocht op de aanwezigheid van kleine marterachtigen. Ook is nader onderzoek naar de steenuil in fase IV-B uitgevoerd.

6.1 STEENUIL

In het plangebied is een roepende steenuil waargenomen en er zijn sporen van steenuil in de vorm van kalksporen en braakballen aangetroffen in het onderzoeksgebied. In de eerder uitgevoerde quick scan flora en fauna (Roelofs, 2018), is deze steenuil al aangetoond. Voorafgaand aan de sloop van de oude kippenschuren en het bouwrijp maken van het plangebied moeten daarom maatregelen genomen worden voor de steenuil. Voor deze soort is een ontheffing nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. In het uitbreidingsgebied fase IV-B zijn geen nieuwe waarnemingen van steenuil gedaan.

6.2 KLEINE MARTERACHTIGEN

In het plangebied zijn geen nesten, rustplaatsen of andere belangrijke onderdelen van het leefgebied van kleine marterachtigen vastgesteld.

6.3 OVERIGE SOORTEN

Tijdens het onderzoek naar kleine marterachtigen zijn waarnemingen gedaan van das. Gezien het aantal waarnemingen vormt het onderzoeksgebied een belangrijk onderdeel van het leefgebied van de das. Ook kan door de hoeveelheid opnames van das worden aangenomen dat de dassenburcht in het onderzoeksgebied door das weer in gebruik is genomen. Tijdens het nader onderzoek naar onder andere das in 2018 (Roelofs, 2018) zijn er geen waarnemingen gedaan van das en werd de burcht gebruikt door een vossenfamilie. De das is beschermd in de Wet natuurbescherming (Artikel 3.10 Wet natuurbescherming). Voordat de uitbreiding van het bedrijventerrein kan worden gerealiseerd is een ontheffing voor deze soort noodzakelijk.

In het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied is een actief nest van sperwer vastgesteld. Nesten van sperwer zijn het jaar rond beschermd. Bij het kappen van de bomen zal rekening moeten worden gehouden met deze soort. Indien de bomen worden gekapt is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Voor sperwernesten geldt dat de bomen in een straal van ca. 100 meter tot het leefgebied van sperwer behoren. Deze mogen niet worden gekapt.

Er zijn ten aanzien van overige soorten geen consequenties voor het slopen van de bebouwing, het (eventueel) kappen van de bomen en het realiseren van nieuwbouw binnen het plangebied. Verder dienen de voorwaarden uit de quick scan flora en fauna (Roelofs, 2018) ten aanzien van broedvogels en de zorgplicht in acht te worden genomen.

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (wat globaal van half maart tot half juli loopt) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - O werkzaamheden, zoals graaf- en sloopwerkzaamheden en het verwijderen van begroeiing, te starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
 - O het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

BIJ12, 2017. Kennisdocument Das *Meles meles*, versie 1.0

BIJ12, 2017. Kennisdocument Steenuil *Athene noctua*, versie 1.0

Roelofs, J., 2018. *Quick scan flora en fauna Uitbreiding bedrijventerrein De Stroet te Lunteren*. Laneco, Ede.

Roelofs, J., 2018. *Nader onderzoek das, huismus, kerkuil en vleermuizen*. Laneco, Ede

Luijten, A., 2019 *Quick scan flora en fauna Uitbreiding bedrijventerrein De Stroet te Lunteren*. Laneco, Ede

Bouwens, S., Zoogdierverseniging, Provincie Noord-Brabant, 2017. *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*.

Websites:

www.ndff.nl

www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

BIJLAGE 2 KAARTEN

Opstelling camera's onderzoek kleine marterachtigen

- ▲ Opstelling camera
- Opstelling Marterbox
- Waarnemingen das
- Dassenburcht
- Vluchtpijp
- ★ Sperwernest
- ★ Oud sperwernest
- Waarneming steenuil